

"EEN KIND ZAL U LEIDEN" (Jesaja, 11)

Beste kinderen,

Toen ik werd uitgenodigd om hier te preken, heb ik gevraagd, of ik eerst wat tot jullie mocht zeggen. 'Dat zijn we in de kerk niet gewend', zei men, 'maar dat mag wel'. Soms denk ik wel eens dat het net is of de kerk er is voor de grote mensen. Jullie mogen wel mee, je mag er wel bij zijn, maar de grote mensen praten toch eigenlijk over jullie hoofden heen. Dat is niet erg, want het is toch wel een grote eer om mee te mogen naar het huis waar de mensen voor God samenkomen en er voor Hem gezongen wordt. Het hindert niet als je niet alles begrijpt wat er gezegd wordt en gezongen. En toch denk ik vaak: vergeten de grote mensen niet wel eens dat jullie, kinderen, er ook bij bent? Jullie mogen er toch zijn, vooral hier, waar het om God gaat en waar Jezus het voor het zeggen heeft. Zo is het toch in de kerk? Weet je wat ik wel eens denk? Als Jezus nu zo'n kerk als hier zou binnenkomen vanmorgen, dan zou Hij het eerst naar de kinderen toelopen. Wie weet zou Hij er een paar die zo helemaal achter de ruggen van de grote mensen verborgen zitten of ergens achterin, optillen en zeggen: kom jij maar eens naar voren. Zoiets heeft hij vroeger ook gedaan, dat zul je dadelijk wel horen als er uit de bijbel voorgelezen wordt en misschien zou je vanmorgen juist daar eens extra goed naar moeten luisteren. Het is niet zo prettig om zo klein te zijn achter zo'n rug van een groot mens voor je, je kunt niks zien. Je zou misschien wel op de bank willen gaan staan, maar dan duwen ze je naar beneden en zeggen: dat mag niet, pas op! Of je zou wel eens willen roepen hardop: O, wat een mooie ramen!, maar dan zeggen de mensen: sstt, stil zijn in de kerk, niet praten! En er was eens een kind die zei: 'Waarom mogen we niet dansen in de kerk van plezier? We zijn toch gekomen om feest te vieren voor God?'

Het is niet prettig om ergens niet helemaal bij te horen, om achteraf te staan, zoals wanneer jullie samen op de stoep spelen en ze zeggen tegen je: 'jij mag niet meedoen, jij bent te klein'. Misschien ben je toen huilend naar huis gelopen en de deur ging open en je moeder tilde je op. Toen was het wel weer goed, maar niet helemaal. Eigenlijk was het pas echt goed, toen je weer wel mocht meedoen met de andere kinderen, toen je er weer echt bijhoorde.

Zoiets gebeurt niet alleen bij kinderen, dat je niet wordt opgenomen in de kring, dat je erbuiten staat of dat je achter moet blijven.

Ik denk nu aan wat ik eens hoorde over een groep Joodse mensen, die in Arabië woonden. Ze woonden apart met elkaar, ze waren anders dan de mensen van het land, ze hadden een ander geloof en schreven met andere letters. Ze werden daarom erg geplaagd door de mensen van dat land. Weet je wat ze b.v. nooit mochten doen? Op een kameel rijden. Zo'n hoog dier met die bulten op de rug en als je erop zit, schommel je heen en weer net als op een schip. Wie op een kameel zit, is zo hoog verheven boven de mensen die op de grond lopen en kijkt zo vanuit de hoogte op hen neer, dat het wel lijkt of je de koning zelf bent daarboven. In het land van Jemen mocht een Jood nooit zo hoog gezeten zijn.

Maar als de Joden in het huis samenkamen waar ze samen tot God gingen bidden en uit de heilige boeken lezen - zoals wij hier ook doen -, weet je hoe ze dan bidden? Ze schommelen dan heen en weer en omhoog en omlaag, net alsof ze op een kameel zitten, terwijl ze bidden. Buiten, bij de Arabieren, mocht geen Jood op een kameel zitten, maar als ze bij elkaar waren in het huis om te bidden, dan deden ze alsof ze koningen waren, die reden op een kameel.

De Arabieren wilden niets van hen weten, maar bij God immers waren ze thuis als zijn eigen kinderen. Op straat werden ze geplaagd, maar bij God mag je er zijn, hoe je ook bent en hoe je er ook uitziet. In de wereld klein gehouden, maar God zou je wel optillen omdat Hij veel meer dan de mensen van je houdt, zoals je vader je wel eens optilde vroeger toen je klein was en heel hoog in de lucht hield, zodat je nog hoger was dan het hoofd van je vader.

Waarom vertel ik dat nou? Omdat ik geloof, dat het bij God toch nog anders toe gaat dan bij de mensen. Als de mensen zeggen: 'Och jij, jij telt nog niet mee, jij bent te klein, hoor', dan zou het wel eens kunnen zijn dat je voor God wel meetelt. God vindt je niet te klein om bij Hem en bij Jezus te horen. Je hebt zeker ook wel gehoord dat Jezus juist altijd die mensen vóórtrok waar de mensen aan voorbij liepen of die in een hoekje gedrukt zaten of die erg lelijk waren of zo slecht dat niemand met hen wilde omgaan.

Nu wordt er een verhaal voorgelezen uit de bijbel, waarin je kunt zien wat Jezus van die kleine mensen vond, die kinderen heten. En dat wat daar nu lang geleden gebeurd is, daar zou je nu in de kerk iets van moeten merken.

* Nu wordt voorgelezen uit het Evangelie naar Mattheüs 18;1-5, Lucas 9, 46-48, Marcus 10,13-16. *

"Een kind zal ons leiden"

Hebben we ons dit evangeliëgedeelte ooit wel aangetrokken? Hebben we ernaar geleefd in de christelijke gemeente of 20 eeuwen lang toch wat verdonkeremaand, een dichtgeplakte bladzij? Je kunt het ook zo zien dat we deze bladzij uit het evangelië hebben gescheurd om uit te delen aan de kinderen, of liever, we hebben er een plaatje van gemaakt voor kinderen, waarop we net de clou hebben weggelaten. Dat plaatje heet: Jezus en de kinderen, maar de geschiedenis betrof niet Jezus en de kinderen, maar de Messias en de mensen, de gelovigen en dat de kinderen terzijde werden geschoven, er niet werkelijk bij hoorden. (Uitspraak van een jongen op een kerkelijke bijeenkomst: 'Dan zal je toch als zo'n meneer van de kerk van God houden en die man dringt alle kinderen in een hoek!')

En Jezus heeft met andere woorden gezegd: als ge het kind niet werkelijk opneemt, terzijde schuift, dan blokkeert ge voor uzelf de weg naar het Rijk van God. Wie het kind een skandalon, een struikelblok in de weg legt, het kind dat in Mij gelooft, die kan maar beter in de diepste diepte van de zee verdwijnen. 'Wie dit kind accepteert, accepteert Mij'. En Hij nam een kind en zette dat in hun midden.

Dat zijn nogal duidelijke woorden. Een beeld van de kerk van Christus. Hij heeft ook gezegd, dat de volwassenen zich moeten bekeren tot het kind. Je kunt er helemaal niet komen als je niet wordt zoals een kind. Je komt in ieder geval niet bij God uit. Juist het kind zou voor de geloofsgemeenschap van de Messias dus een sleutelpositie hebben.

Als we deze woorden van Jezus werkelijk au sérieux hadden genomen, dan zou onze hele kerkgeschiedenis anders zijn verlopen! De kerk zou geen machtsinstituut zijn geworden, geen bolwerk van dogma's, er zou geen oecumene nodig zijn geweest, want dan waren we wel bij elkaar gebleven als kinderen van God en armen van geest en onze kerkdiensten zouden de bewogenheid hebben van het feest der genade. De idee, dat een kind ons zal leiden, naar God, naar het Rijk van de vrede!

Wij moeten het kind toch leiden? Het loopt toch achter ons, het is immers nog niet aan het mens-zijn toe, het moet nog alles leren van ons, ook het geloof, het telt toch nog niet werkelijk mee, een kind is toch minder dan de volwassene, het begrijpt het toch nog niet waar het in het leven om gaat, en je hoeft de grote woorden van de kerk voor kinderen toch niet te vertalen. Ze mogen wel mee naar de kerk, ze moeten liever mee, maar dat is om het alvast te leren. Een kind zal ons leiden? Stel je voor. Wij zijn zo genadig om ons om te keren naar het kind dat achter loopt, achter blijft: kom, roepen we, niet zo treuzelen, vooruit, je moet je best doen, gehoorzaam zijn! - en we buigen ons neer tot hem, die er nog niet aan toe zijn, en zullen hen wel eens leren over God en zo en we geven het een plaatje van God, maar dan een God in het klein, - hoe zou het kind het anders kunnen begrijpen -, en ook een gebedje in het klein, en vooral heel veel wat niet mag en wat moet. En ons zo neerbuigend tot de kinderen die achter ons zijn, blijven we staan op onze eigen weg, we blijven steken omdat we zo infantiel doen, en misschien is ons eigen geloof ook nog in de kinderschoenen blijven steken. Vol angsten als we ons niet houden aan de regels van de kerk en je kunt nooit weten waar het goed voor is, en dit mag niet en er moet zoveel en waarom geeft God niet wat we van Hem vragen en waaraan heb ik dat nu verdiend en dan de twijfels aan ons eigen kindergeloof. Is die God dan maar niet een plaatje, een projectie, dat je nu wel weg kunt gooien? Is het wel volwassen om nog een God nodig te hebben, een bescherming tegen de angst?

'Een kind zal u leiden'. Het kind dat voor ons uitgaat. Dat de weg weet naar de oorspronkelijkheid, naar het echte, het wezenlijke, dat alles nog verwacht en nog een besef heeft van God. Gesprek van een moeder met haar kind. De moeder zegt: 'Ik begrijp niet wie God is'. - 'Ik begrijp het ook niet', antwoordt het zesjarige meisje, 'maar ik begrijp het toch beter dan jij, want ik ben er nog dichterbij'. Jezus ging als Messias achter het kind staan en zei: hierheen, keer u om en bekeer u van uw afweer van het kind, van uw neerbuigendheid. U, volwassenen, bent er nog niet aan toe, het kind gaat u vóór op de weg naar Gods rijk. Kunt ge u zo toevertrouwen, u zo totaal gewonnen geven, zo blindelings liefhebben als een kind?

Gek, dat wij denken dat het kind er nog niet aan toe is, dat wij er wél zijn: wij weten het, wij hebben het bereikt, wij hebben het voor het zeggen, wij zullen ze wel eens leren. Dat we juist dat los moeten laten in het geloof, die machtspositie van de grote mensen. Het leven voor de tweede maal leven in geloof, je begint opnieuw bij de oorsprong - een kind zal u leiden -, we hebben God niet in pacht en moeten weer klein beginnen, we hebben nog alles te verwachten, het is niet waar dat onze levenservaring de deur dicht doet - 'zo is het nu eenmaal' -. Het kind is advent in levende lijve. Dat het nog komen moet. Dat het allemaal anders kan worden, zelfs vrede. Ieder jaar in deze tijd worden we daar weer toe opgeroepen, niet om infantiel te worden met Kerstmis, achterom kijkend, en op onze hurken gaan zitten als teleurgestelde kinderen, maar rechtop blijvend, vooruit ziende, met grote ogen als van kinderen God zelf verwachtend en het aller-grootste wat er met Hem te beleven valt. Sprak Jezus niet van zijn Rijk, dat werkelijk komen zal?

Dr.J.L.Klink